

VEEL GESTELDE VRAGEN OVER PRIVACY EN ZZP'ERS

Inleiding

De Algemene Verordening Gegevensbescherming ("AVG"), die de Wet bescherming persoonsgegevens ("Wbp") per 25 mei 2018 vervangt, brengt nieuwe, strengere privacyregels. De AVG geldt voor alle organisaties, dus ook voor zzp'ers en bemiddelaars van zzp'ers.

Voor een overzicht van de algemene verplichtingen van de AVG wordt verwezen naar de Handreiking. Deze beschrijving van algemene verplichtingen is ook toepasbaar op privacy van zzp'ers.

Hieronder worden enkele veel gestelde vragen over privacy en zzp'ers besproken. De beantwoording is generiek. NBBU adviseert u om zelf te controleren of er (afwijkende) regelgeving in uw branche is vastgesteld.

Is de zzp'er verplicht om zijn btw-nummer te vermelden op de factuur?

De zzp'er moet een factuur uitreiken voor diensten verricht aan ondernemers en aan rechtspersonen andere dan ondernemers (artikel 34c lid 1 letter a Wet op de omzetbelasting 1968 ("Wet OB"). De zzp'er die alleen van omzetbelasting vrijgestelde diensten verricht, is niet verplicht een factuur uit te reiken (artikel 34c lid 1 letter a Wet OB jo. artikel 34 lid 2 Uitvoeringsbeschikking Wet OB). Een dergelijke ondernemer zal in het algemeen niet eens btw-nummer hebben!. Ook een zzp'er die ontheven is van zijn administratieve verplichtingen, hoeft geen facturen uit te reiken (artikel 25 Uitvoeringsbeschikking Wet OB).

Indien wel een factuur moet worden uitgereikt, moet hierop het btw-nummer worden vermeld (artikel 33a lid 1 letter c Wet OB). Een uitzondering hierop geldt bij facturen voor minder dan 100 euro waar soms kan worden volstaan met een vereenvoudigde factuur zonder btw-nummer (artikel 34d jo. 35a lid 2 Wet OB).

Is de zzp'er verplicht om zijn btw-nummer te vermelden op de offerte?

Het is niet verplicht om het btw-nummer op de offerte vermelden. De zzp'er is wel verplicht om zijn btw-nummer op grond van artikel 6:230b lid 4 BW (wanneer sprake is van dienstverlening als ondernemer) beschikbaar te stellen aan zijn (potentiële) afnemers, voordat een schriftelijke overeenkomst wordt gesloten met de afnemer, of, als geen schriftelijke overeenkomst wordt gesloten, voordat de dienst wordt verricht (artikel 6:230e BW).

De zzp'er kan om aan zijn informatieplicht te voldoen:

1. op eigen initiatief het btw-nummer verstrekken; of

2. het btw-nummer voor de afnemer gemakkelijk toegankelijk maken op de plaats waar de dienst wordt verricht of de overeenkomst wordt gesloten; of
3. het btw-nummer voor de afnemer gemakkelijk elektronisch toegankelijk maken op een door de zzp'er medegedeeld adres; of
4. het btw-nummer opnemen in alle door de zzp'er aan de afnemer verstrekte documenten waarin deze diensten in detail worden beschreven.

Echter, als de zzp'er via zijn offerte diensten of goederen aanbiedt – hetgeen in de regel het geval is – en deze offerte dus kan uitgroeien tot een overeenkomst, is de zzp'er formeel te laat met het vermelden van zijn btw-nummer als hij dat nog niet had gedaan. Gelet hierop is dus wel verplicht het btw-nummer te vermelden.

Is de zzp'er verplicht om zijn btw-nummer te vermelden op de website?

Het is niet verplicht om het btw-nummer op de website te vermelden. De zzp'er is wel verplicht om zijn btw-nummer op grond van artikel 6:230b lid 4 BW (wanneer sprake is van dienstverlening als ondernemer) beschikbaar te stellen aan zijn (potentiële) afnemers, voordat een schriftelijke overeenkomst wordt gesloten met de afnemer, of, als geen schriftelijke overeenkomst wordt gesloten, voordat de dienst wordt verricht (artikel 6:230e BW).

De zzp'er kan om aan zijn informatieplicht te voldoen:

1. op eigen initiatief het btw-nummer verstrekken; of
2. het btw-nummer voor de afnemer gemakkelijk toegankelijk maken op de plaats waar de dienst wordt verricht of de overeenkomst wordt gesloten; of
3. het btw-nummer voor de afnemer gemakkelijk elektronisch toegankelijk maken op een door de zzp'er medegedeeld adres; of
4. het btw-nummer opnemen in alle door de zzp'er aan de afnemer verstrekte documenten waarin deze diensten in detail worden beschreven.

Echter, als de zzp'er rechtstreeks via zijn website diensten of goederen aanbiedt en deze dus middels één druk op de knop kunnen worden geaccepteerd (als gevolg waarvan een overeenkomst is ontstaan), is de zzp'er formeel te laat met het vermelden van zijn btw-nummer als hij dat nog niet had gedaan. In die gevallen kan het dus wel verplicht zijn om het btw-nummer te vermelden op de website.

Mag het btw-nummer van de zzp'er al worden uitgevraagd in de bemiddelingsovereenkomst tussen de zzp'er en de bemiddelaar, dus voordat uitvoering aan de overeenkomst is gegeven?

De hoofdregel is dat het btw-nummer niet al mag worden uitgevraagd in de bemiddelingsovereenkomst tussen de zzp'er en de bemiddelaar. Uitkomst kan wellicht het volgende bieden. De zzp'er is verplicht om zijn btw-nummer op grond van artikel 6:230b lid 4 BW (wanneer sprake is van dienstverlening als ondernemer) beschikbaar te stellen aan

zijn (potentiële) afnemers, voordat een schriftelijke overeenkomst wordt gesloten met de afnemer, of, als geen schriftelijke overeenkomst wordt gesloten, voordat de dienst wordt verricht (artikel 6:230e BW). Hoewel deze wettelijke informatieverplichting strikt genomen geen specifieke wettelijke voorschrift oplevert op basis waarvan de bemiddelaar het btw-nummer van de zzp'er toch zou mogen verwerken en er strikt genomen geen geldige grondslag aanwezig is voor de verwerking door de bemiddelaar, kunnen wij ons voorstellen dat wanneer er daadwerkelijk sprake is van ondernemerschap, dus geen arbeidsrelatie, en de overeenkomst van opdracht afgesloten gaat worden met een afnemer van de zzp'er, de bemiddelaar het btw-nummer opvraagt bij de zzp'er en vervolgens doorgeeft aan de afnemer om ervoor te kunnen zorgen dat de zzp'er aan zijn wettelijke plicht kan voldoen indien de zzp'er de bemiddelaar heeft verzocht om de administratieve werkzaamheden als onderdeel van de bemiddeling op zich te nemen.

Mag het btw-nummer van de zzp'er worden uitgevraagd in de bemiddelingsovereenkomst als er geen enkele geldstroom plaatsvindt tussen de zzp'er en de bemiddelaar of de bemiddelaar de facturatie van de zzp'er niet verzorgt?

Ook hier geldt: De hoofdregel is dat het btw-nummer niet al mag worden uitgevraagd in de bemiddelingsovereenkomst tussen de zzp'er en de bemiddelaar. Uitkomst kan wellicht het volgende bieden. De zzp'er is verplicht om zijn btw-nummer op grond van artikel 6:230b lid 4 BW (wanneer sprake is van dienstverlening als ondernemer) beschikbaar te stellen aan zijn (potentiële) afnemers, voordat een schriftelijke overeenkomst wordt gesloten met de afnemer, of, als geen schriftelijke overeenkomst wordt gesloten, voordat de dienst wordt verricht (artikel 6:230e BW). Hoewel deze wettelijke informatieverplichting strikt genomen geen specifieke wettelijke voorschrift oplevert op basis waarvan de bemiddelaar het btw-nummer van de zzp'er toch zou mogen verwerken en er strikt genomen geen geldige grondslag aanwezig is voor de verwerking door de bemiddelaar, kunnen wij ons voorstellen dat wanneer er daadwerkelijk sprake is van ondernemerschap, dus geen arbeidsrelatie, en de overeenkomst van opdracht afgesloten gaat worden met een afnemer van de zzp'er, de bemiddelaar het btw-nummer opvraagt bij de zzp'er en vervolgens doorgeeft aan de afnemer om ervoor te kunnen zorgen dat de zzp'er aan zijn wettelijke plicht kan voldoen indien de zzp'er de bemiddelaar heeft verzocht om de administratieve werkzaamheden als onderdeel van de bemiddeling op zich te nemen.

Mag het btw-nummer van de zzp'er ook al worden uitgevraagd in de modelovereenkomst tussenkomst of de overeenkomst van opdracht/aanneming van werk, dus voordat uitvoering is gegeven aan de overeenkomst?

Wanneer de bemiddelaar opdrachtgever is van de zzp'er via een modelovereenkomst tussenkomst – en er geen sprake is van een dienstverband – is de zzp'er verplicht om vóórdat de overeenkomst wordt aangegaan, zijn btw-nummer te verstrekken (zie hierboven). Hetzelfde geldt bij de overeenkomst van opdracht. Om aan deze informatieverplichting te voldoen, zal de zzp'er daarom zijn btw-nummer moeten

verstrekken en mag de opdrachtgever deze ook verwerken. Op grond van artikel 6:230c BW moet de zzp'er voldoen aan zijn informatieplicht door het btw-nummer op te nemen in de documenten verstrekt aan de afnemer, waaronder ook de modelovereenkomst tussenkomst of overeenkomst van opdracht kan vallen.

Mag het IBAN van de zzp'er in de bemiddelingsovereenkomst worden opgenomen, ook als er geen geldstroom plaatsvindt tussen de zzp'er en de bemiddelaar of de bemiddelaar niet de facturatie verzorgt van de zzp'er?

Nee. Hoewel het IBAN geen bijzonder persoonsgegeven in de zin van de AVG is, kan het net zoals het btw-nummer (zolang dit het BSN omvat) wel worden aangemerkt als een gevoelig persoonsgegeven, zeker als het gaat om een individu waaraan het IBAN gekoppeld is. Dit brengt mee dat er strenge voorwaarden zijn voor het verwerken van het IBAN en zal het IBAN niet zonder meer door de bemiddelaar mogen worden verwerkt. Wanneer de bemiddelaar de facturatie niet verzorgt voor de zzp'er, is er bijvoorbeeld geen grondslag aanwezig voor het verwerken van het IBAN.

Als de bemiddelaar daartegen volgens de bemiddelingsovereenkomst verantwoordelijk is voor het tot stand brengen van de overeenkomst van opdracht met de opdrachtgever en hiervoor het IBAN moet verstrekken aan de opdrachtgever van de zzp'er, en/of de facturatie dient te verzorgen, kan er bijvoorbeeld wel een grondslag aanwezig zijn voor het opvragen en vervolgens het verwerken van het IBAN (op grond van uitvoering van de bemiddelingsovereenkomst). Het feit dat het IBAN verwerkt mag worden, betekent echter nog niet zonder meer dat het IBAN ook in de bemiddelingsovereenkomst zelf opgenomen mag worden. In de regel zal het opnemen van het IBAN in de bemiddelingsovereenkomst niet noodzakelijk zijn en daarmee niet voldoen aan de algemene privacy beginselen van data minimalisatie, proportionaliteit en subsidiariteit.

Mag het IBAN van de zzp'er in de modelovereenkomst tussenkomst/aanneming van werk worden opgenomen, ook als er geen geldstroom plaatsvindt tussen de zzp'er en de opdrachtgever?

In de situatie dat sprake is van een modelovereenkomst is daarentegen een grondslag (lees: gerechtvaardigd belang) aanwezig waarop een beroep kan worden gedaan door de bemiddelaar die opdrachtgever is om het IBAN op te vragen en te verwerken. Wij raden niettemin aan om het IBAN niet standaard op te nemen in de modelovereenkomst zelf, aangezien dit in veel gevallen niet noodzakelijk zal zijn voor de totstandkoming van de overeenkomst.

Mag de bemiddelaar of de opdrachtgever vragen om een kopie paspoort of nummer van het paspoort van de zzp'er?

Nee, de bemiddelaar of opdrachtgever mag niet vragen om een kopie paspoort. Op de bemiddelaar of opdrachtgever rust niet een wettelijke plicht om een kopie ID te maken om

de identiteit van de zzp'er vast te stellen of om een kopie ID van de zzp'er vast te leggen zolang de betreffende persoon niet onjuist als zzp'er is aangemerkt. Een kopie ID bewaren was wel verplicht voor de opdrachtgever van de zzp'er toen nog een VAR-verklaring werd gehanteerd. Door invoering van de Wet deregulering arbeidsrelaties is dit niet langer verplicht. Het ID controleren, dus aan de zzp'er vragen om zijn ID te tonen zonder dit te kopiëren, mag wel.

Hoe lang mag/moet het btw-nummer van de zzp'er worden bewaard door de bemiddelaar of opdrachtgever?

In beginsel geldt dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan strikt noodzakelijk voor de legitieme doeleinden en moeten de gegevens hierna worden verwijderd (door anonimiseren of vernietiging van het document), tenzij een wettelijke minimumbewaartermijn geldt (bijvoorbeeld op basis van fiscale regelgeving). Zoals eerder aangegeven, moet het btw-nummer van de zzp'er in bepaalde gevallen verplicht verwerkt worden op grond van de Wet OB. Op grond van de hieraan gerelateerde administratieplicht voor de omzetbelasting, geldt er een wettelijke minimumbewaartermijn van 7 jaar voor de facturen waarop het btw-nummer van de zzp'er is opgenomen, te rekenen vanaf het einde van het belastingjaar waarop de betreffende gegevens zien (artikel 52 lid 4 Algemene wet inzake rijksbelasting, artikel 34 Wet OB en artikel 31 Uitvoeringsbeschikking omzetbelasting). Deze minimumbewaartermijn geldt evenwel niet voor de bemiddelaar, maar alleen voor de opdrachtgever.

Mag de bemiddelaar van de zzp'er (vergelijkbaar met werving en selectie) het CV, diploma's enz. die hij nodig heeft bij het maken van de selectie/ match, in zijn administratie bewaren? Mag hij de opdrachtgever inzage geven in deze documenten/ info?

Dat hangt ervan af. De bemiddelaar van de zzp'er mag alleen die persoonsgegevens verwerken die nodig zijn ten behoeve van de bemiddeling. Dat kunnen het CV en de diploma's van de zzp'er zijn. De bemiddelaar zal voor het mogen verwerken van deze gegevens in zijn administratie met name een beroep kunnen doen om de grondslag uitvoering van overeenkomst en/of gerechtvaardigd belang, voor zover geen bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt (zoals gezondheids- of rasgegevens).

De vraag wanneer en van welke gegevens van een zzp'er de bemiddelaar inzage mag geven aan een (potentiële) opdrachtgever, zal onder meer afhangen van wat noodzakelijk is (a) voor de uitvoering van de bemiddelingsovereenkomst met de zzp'er; dan wel (b) voor het behartigen van het gerechtvaardigd belang van de bemiddelaar en/of de opdrachtgever. Ook hier spelen de eisen van proportionaliteit, subsidiariteit en data minimalisatie en de maatregelen die zijn genomen om de privacybelangen van de zzp'er te beschermen, een rol. De bemiddelaar zal alleen inzage mogen geven in de relevante gegevens van de zzp'er voor zover dit nodig zal zijn om de bemiddeling uit te kunnen voeren en de overeenkomst van opdracht tot stand te kunnen brengen, alsmede voor zover de verwerking van de gegevens

voldoet aan de hierboven genoemde voorwaarden en de zzp'er ook vooraf geïnformeerd is over deze gegevensverwerking.

De bemiddelaar doet – bij het verwerken van de persoonsgegevens van kandidaten – mogelijk aan *profiling*. Artikel 4 lid 4 AVG omschrijft profiling als "elke vorm van geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens waarbij aan de hand van persoonsgegevens bepaalde persoonlijke aspecten van een natuurlijke persoon worden geëvalueerd, met name met de bedoeling zijn beroepsprestaties, economische situatie, gezondheid, persoonlijke voorkeuren, interesses, betrouwbaarheid, gedrag, locatie of verplaatsingen te analyseren of te voorspellen". Hoofddregel is dat profiling niet is toegestaan, tenzij profiling noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst, er een wettelijke grondslag is of als de zzp'er uitdrukkelijke toestemming heeft gegeven. De zzp'er moet onder meer worden geïnformeerd over het bestaan van profiling en de verwachte gevolgen daarvan. Er gelden aanvullende vereisten in geval de bemiddelaar doet aan profiling. NBBU adviseert hierover aanvullend advies in te winnen.

Geldt met inwerkingtreding van de AVG een vergelijkbare meldplicht als was opgenomen in de Wbp?

Onder de AVG geldt een andere regime dan onder de Wbp en het Vrijstellingsbesluit. De Wbp bepaalde dat het verwerken van persoonsgegevens in beginsel bij de AP moest worden gemeld, tenzij dat werd uitgesloten in het Vrijstellingsbesluit. De AVG daarentegen kent geen meldingsplicht, maar een 'registerplicht'. Artikel 30 AVG bepaalt dat een verwerkingsverantwoordelijke een register van de verwerkingsactiviteiten bijhoudt. Deze verplichting is echter niet van toepassing op ondernemingen of organisaties die minder dan 250 personen in dienst hebben, tenzij het waarschijnlijk is dat de verwerking die zij verrichten een risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, de verwerking niet incidenteel is, of de verwerking bijzondere categorieën van gegevens, als bedoeld in artikel 9 lid 1 AVG, of persoonsgegevens in verband met strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten als bedoeld in artikel 10 AVG betreft.

Mag een Verklaring Omtrent Gedrag over de zzp'er door de bemiddelaar met een (potentieel) opdrachtgever worden gedeeld?

Een zzp'er dient zelf een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aan te vragen. De zzp'er krijgt vervolgens de VOG toegestuurd. De zzp'er kan vervolgens zelf besluiten de VOG te delen met de bemiddelaar. Het is de vraag of een VOG persoonsgegevens bevat inzake strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten als bedoeld in artikel 10 AVG. Een positieve VOG bevat geen persoonsgegevens inzake strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten. Immers, in de VOG staat dat er geen bezwaren zijn voor uitoefening van bepaald werk. Bovendien is de verklaring specifiek in het leven geroepen om geen strafrechtelijke gegevens van een betrokkene op grote schaal te verspreiden.¹ Voor de positieve VOG geldt dus geen verzaamd privacyregime.

¹ Zie CBP-uitspraak 7 november 2002, z2002-1135.

Een negatieve VOG (ofwel de weigering van de burgemeester om in concrete een VOG af te geven) impliceert dat er wel sprake is van een strafrechtelijk verleden en valt dus binnen de reikwijdte van artikel 10 AVG. Een negatieve VOG zal praktisch gezien evenwel niet worden gedeeld met derden door de zzp'er die de VOG heeft aangevraagd. Voor zover een negatieve VOG wel zou worden gedeeld met derden, geldt in beginsel een verbod op het verwerken van deze negatieve VOG. Als de verwerking onder toezicht van de overheid staat of de verwerking is toegestaan bij nationaal recht en de verwerking geschiedt op basis van één of meerdere grondslagen van het verwerken van 'gewone' persoonsgegevens (bijv. ondubbelzinnige toestemming of uitvoering van een overeenkomst), mag een bemiddelaar deze delen. Als u geen vergunning op grond van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus heeft, betekent dit dat in de meeste gevallen een voorafgaand onderzoek (VO) moet worden aangevraagd bij de AP.

Teneinde lastige situaties te voorkomen, adviseert NBBU om niet als bemiddelaar de VOG op te vragen bij de zzp'er, maar deze door de zzp'er te laten versturen aan de (potentiële) opdrachtgever.

* * * * *